

האם האינטרנט שלנו יכול פתאום להיעלם? המלחמה בפגיעה בכבלים התת-ימיים

16.01.2025 | written by אלי קלוטשטיין

ברחבי העולם פרושים מאות אלפי ק"מ של כבלי תקשורת, וגם ישראל מסתמכת עליהם במידה ניכרת, כשכל פגיעה יכולה לגרום נזק אדיר. הגיאוגרפיה משחקת לטובתנו, אבל ההתפתחויות הטכנולוגיות מתקדמות, וישראל צריכה לעמוד על המשמר, כשברקע חבלות מכוונות בכבלים כאלה ברחבי העולם.

הדבר הגדול הבא: מדינות ערב בונות כורים גרעיניים אזרחיים ? וישראל נותרת מאחור

16.01.2025 | written by אלי קלוטשטיין

תחנות כוח גרעיניות נבנות במצרים ובטורקיה, ואיראן והאמירויות כבר נהנות מאנרגיה גרעינית במשק החשמל. ישראל לא יכולה להשתתף בחגיגה בינתיים, ואולי עליה לחפש פתרונות דווקא בים.

הטובים לחינוך !

16.01.2025 | written by מאיר בן שבת

דור הגבורה שממשיך לעורר בנו השתאות ולספק השראה ואופטימיות, ספג את ערכיו גם ממערכת החינוך. צריך לזכור זאת גם כאשר שופטים אותה על הישגיה וכשעוסקים במעמדה.

כיצד צריכה ישראל להגיב על איומי הממשל להטיל עליה אמברגו נשק?

16.01.2025 | זכי שלום written by

התביעות האמריקניות באות על רקע המצוקה של המועמדת האריס לקראת הבחירות לנשיאות. בסיטואציה זו מדינת ישראל יכולה להרשות לעצמה לגלות "נדיבות" מול הממשל ולהיענות לתביעותיו ככל הניתן. לא תהיה לכך השפעה רבה על תמונת המלחמה הקיימת.

עתיד הסיוע הצבאי האמריקאי לישראל

16.01.2025 | ד"ר רפאל בן לוי written by

עיקרי הדברים:

- היחסים המיוחדים עם ארה"ב היו ונתרו עמוד תווך בתפיסת הביטחון הישראלי. כספי הסיוע הצבאי שישראל מקבלת מאז שנות ה-70 מהווים מרכיב מרכזי במערכת יחסים זו, אך היא אינה מסתכמת בהם, אלא באינטרסים אסטרטגיים רחבים יותר שהסיוע נועד לשרת, וכן בערכים משותפים.
- מזכר ההבנות האחרון הגדיר את תנאי הסיוע לשנים 2019-2028, כך שבשנים הקרובות מדינת ישראל תידרש שוב למשא ומתן מול הממשל האמריקאי הבא, שיתחיל לכהן בינואר 2025, על מתווה שיגדיר את הסיוע לעשור הבא, החל מ-2029. לכן כבר עכשיו על ישראל להתחיל תהליך פנימי שבוחן כיצד לעצב את המרכיב הזה של מערכת היחסים במסגרת הסביבה האסטרטגית הרחבה יותר, ובאופן שממקסם את העוצמה והביטחון של מדינת ישראל וכן את נכסיותה לארה"ב בהסתכלות קדימה.
- לצד היתרון המשמעותי המרכזי בדמות תוספת משאבים להתעצמות של צה"ל, יש למתווה הסיוע הנוכחי מגרעות אסטרטגיות לא מבוטלות, כולל:
  - עולים קולות בשתי המפלגות האמריקאיות שמתנגדים לסיוע, ומבקשים להתנות אותו בשינוי מדיניות ישראלית בסוגיות שונות, בעיקר בסוגיה הפלסטינית;
  - פיצול פנימי גובר בקונגרס מקשה על חקיקת הסיוע בפועל, וישראל הופכת בעקבות זאת לסלע מחלוקת פוליטית מפלגתית. היכולת של הקונגרס להמשיך להעביר את הסיוע שיסוכם במזכר הבנות בזמן ובאופן יציב אינה מובטחת,

וישראל אינה יכולה להסתמך על משאבים אלה כמקור מימון יציב ואמין כפי שהיה עד כה;

▪ לצד מסר של תמיכת ארה"ב בישראל, קבלת הסיוע משדרת גם תלות וחולשה כלפי אויבים ושותפים באזור, ולא באמת מרתיע את הציר האיראני בזמן שהממשל האמריקאי מתעדף הגעה להבנות עם טהרן על פני עימות;

▪ אובדן עצמאות בייצור חימושים וצמצום ההשקעה בתעשייה הצבאית הישראלית באופן כללי;

▪ הסיוע מעודד אימוץ דוקטרינה מגננתית שנשענת על פתרונות טכנולוגיים יקרים תוך ויתור על שטח, במקום דוקטרינה התקפית שנשענת על יוזמה, הכרעת האויב ואחיזה בשטח;

▪ לאורך זמן, ישראל מוותרת על יוזמה אסטרטגית ואינטרסים ביטחוניים ארוכי טווח תמורת הסיוע;

▪ הסיוע מחזק את דומיננטיות היתר של צה"ל במערכת קבלת ההחלטות על ביטחון לאומי בישראל.

▪ מסקנת הנייר היא שיש לפעול לצמצם את היקף הסיוע באופן הדרגתי, ובטווח הארוך לבטלו. רק ויתור על הסיוע יכול לתת מענה לתופעות השליליות הרבות הנוצרות מהמצב הנוכחי; ייתכן שמדובר בכיוון בלתי נמנע עקב מגמות בחברה האמריקאית שאין בידי ישראל לשנותן. במישור האסטרטגי, היתרונות של עצמאות ושל מעבר למערכת יחסים הדדית יותר מול וושינגטון עולים בבירור על היתרונות של המשך מצב התלות וקבלת הסיוע, שהם בעיקר במישור הכלכלי המיידי.

▪ על רקע התחרות הבין-מעצמתית, גובר העניין האמריקאי להתמקד באתגר שמציבה סין ולפעול פחות במזה"ת. בהקשר זה, מדינת ישראל עצמאית שפועלת להכריע את אויביה בהחלטיות תהיה נכס לארה"ב. ישראל תוכל למלא תפקיד משמעותי באסטרטגיה האמריקאית במזה"ת כראש חץ של המחנה הפרו-אמריקאי נגד המחנה הפרו-סיני והאנטי-מערבי בהובלת איראן. עסקה אפשרית היא שישראל לוקחת פחות משאבים מארה"ב אך זוכה ליותר חופש פעולה בנוגע לשאלה כיצד היא דואגת לאינטרסים המשותפים שלה ושל ארה"ב באזור.

▪ על מנת למזער את הקושי הכלכלי של ויתור על הסיוע ולמקסם את היתרונות האסטרטגיים מומלץ לנקוט שורה של צעדים, כולל:

▪ חתירה למזכר שיגדיר צמצום הדרגתי על פני עשור;

▪ אם נדרש, העברת חלק מהסכום ממענקים להלוואות ארוכות טווח;

▪ על מנת להקל על תכנון ארוך טווח ולאפשר ודאות למערכת הצה"לית, יש לשקול חקיקה שתקבע שתקציב הביטחון יהיה אחוז קבוע מהתל"ג;

▪ המרת חלק מהסכום ממענק להשקעה הדדית בפיתוח וייצור יכולות, כגון לייזר, סייבר, בינה מלאכותית ותת-מערכות לפלטפורמות לחימה גדולות;

- במסגרת רכישת פלטפורמות גדולות, דרישת יותר נתחי עבודה בישראל (offsets), לצד הגברת היקף הייצוא הביטחוני הישראלי למדינות זרות שמזוהות כפרו-מערביות;
- התייעלות בעצם הדרישות בבניין הכוח הצה"לי; מעבר חזרה להדגשת כוחות היבשה והים על פני עוד טייסות קרב מתקדמות ומערכות הגנה מפני טילים (שכן לאחר שישראל תכריע את אויביה במעגל שני, ובפרט חמאס וחיזבאללה, איום הטק"ק יצטמצם במידה ניכרת);
- מינוף הנכונות לצמצם את הסיוע לשינוי המדיניות האמריקאית בסוגיות מדיניות שישפר את המצב הביטחוני בישראל (יו"ש, עזה, לבנון);
- ככל שישראל תגביר את הביטחון על ידי הכרעת האויבים וביטול האיומים השוטפים עליה, כגון איום הרקטות מעזה והצורך בסבבי לחימה כל שנתיים, כך יתאפשר המשך שגשוג וגידול הכלכלה שלה שבטוח הארוך יקזז את העלויות של מימון עצמי להתעצמות;
- אם צמצום הסיוע יוצג כהחלטה ישראלית יזומה שהתקבלה בתיאום מלא עם וושינגטון, השדר כלפי האזור יהיה דווקא של עוצמה.
- יש להפנים שגם אם ישראל מעוניינת בחידוש מתווה הסיוע הנוכחי, אין זה מובן מאליו שתהיה נכונות פוליטית מצד ארה"ב לעשות זאת ללא התניות מפורשות שישראל לא תוכל לקבל, וגם, עקב הפיצול הפנימי, לא בהכרח תהיה לה היכולת להוציא לפועל את כוונות הממשל דרך הקונגרס באופן שוטף.
- לקראת כל משא ומתן בנושא הסיוע עם ארה"ב יש לערוך בחינה מעמיקה כיצד תוכל ישראל להתמודד עם תרחיש של הפסקת הסיוע. זאת לכל הפחות כדי לחזק את עמדת המיקוח של ישראל ולהיות מוכנה לעמוד איתן מול לחצים להתניית הסיוע בתנאים מדיניים.
- גם אם ישראל תשאף להמשך מתווה הסיוע הנוכחי, יש לפעול מיידית להעצמת יכולות ייצור עצמאיות בישראל של חימושים לכל מערכות האוויר, היבשה והים, וכן לקבוע מנגנונים ממשלתיים שיחייבו שמירת יכולות ייצור קריטיות בתוך מדינת ישראל ולהיערך למצב שיהיה בו מחסור עולמי בחומרי גלם לייצור פצצות ותחמושת.

לקריאת המאמר במלואו

הבטחת הקיימות הביטחונית של ישראל

16.01.2025 | ד"ר יצחק קליין | written by

יש צורך קריטי בחיזוק הקיימות הביטחונית של ישראל, קרי, בהבטחת זמינותם של האמצעים הנחוצים ובכלל זה מצבת הכוחות הנחוצה וכן הכלים והמתכלים הצבאיים הנחוצים כדי להשיג את יעדי האסטרטגיה הצבאית הלאומית עד תומם.

חוסן ארוך טווח לישראל

16.01.2025 | דוד מ' וינברג | written by

פגישותיו של ראש הממשלה נתניהו בארה"ב בשבוע שעבר עם הנשיא ג'ו ביידן, עם סגנית הנשיא (והמועדת הדמוקרטית לנשיאות) קמלה האריס ועם הנשיא לשעבר (והמועמד הרפובליקני לנשיאות) דונלד טראמפ היו בהחלט חשובות, כשהן נוגעות לצרכים המידיים של ישראל בכל הקשור להתמודדות עם השלוחים של איראן, חמאס, חיזבאללה והחות'ים.

אבל הרוחות הפוליטיות משני צידי המתרס הפוליטי באמריקה מבהירים שלא מומלץ לישראל להסתמך בטווח הארוך על וושינגטון לכל צרכיה. הגיע הזמן שישראל תגוון את הבריתות האסטרטגיות שלה, את מקורות חומרי הגלם והנשק שלה, את השותפויות הטכנולוגיות שלה ועוד.

ארצות הברית היא עדיין, ובתקווה שתישאר, סלע איתן של גיבוי דמוקרטי/מוסרי, מדיני והגנתי לישראל למשך שנים רבות קדימה. ודאי שאנחנו מבקשים מבורא עולם "לברך את הברית הגדולה בין ישראל לאמריקה לנצח", כפי שעשה נתניהו בקונגרס.

אבל שוב, בהתחשב בזרמים הפרוגרסיביים בשמאל הדמוקרטי ובמגמות הבדלניות בימין הרפובליקני, אין להניח שהגיבוי הנלהב והנדיב שניתן לישראל באמריקה בעשורים האחרונים ימשיך בהכרח להתקיים.

במילים פשוטות, כדי שישראל תזכה בחוסן לטווח הארוך דרושים מעגלים רחבים יותר ומאגרי תמיכה עמוקים יותר.

בצד הדמוקרטי, קמלה האריס עלולה לאמץ בהתלהבות את הנרטיב האנטי-ישראלי שסחף את החוגים האקדמיים ה"ליברליים", הפוליטיים והתקשורתיים ולהפוך לכוח פוליטי חזק באמריקה.

הדרישה של האריס כבר במרץ ל"הפסקת אש מיידית" בעזה, כשישראל התקדמה התקדמות ניכרת בתוכנית לפירוק חמאס, הייתה מקוממת מנקודת המבט של ישראל.

יש מקום לדאגה גם בעקבות היחס הסלחני במיוחד שלה כלפי המחאות שהיו בקמפוסים בארה"ב נגד הפעולות של ישראל בעזה. לדברי האריס: "(המפגינים) מראים בדיוק מה צריך להיות הרגש האנושי, כתגובה לעזה. יש דברים שחלק מהמפגינים אומרים שאני דוחה לחלוטין, אז אני לא מתכוונת לתמוך באופן גורף בטענות שלהם. אבל אנחנו חייבים להתמודד עם זה. אני מבינה את הרגש שנמצא מאחורי זה".

גם לא בטוח שלמשל הדמוקרטי הבא יהיו הרצון או האומץ להדוף את ההתקפות המשפטיות הבינלאומיות המתגברות נגד ישראל, שכן נראה שהדמוקרטים מאמינים בנחישות רבה ב"שלמותם" של מוסדות משפטיים בינלאומיים, כמו גם ארגונים "הומניטריים" (כדוגמת אונר"א) אף על פי שהם מושחתים ומעוותים.

ועוד לפני שנגיע לממשל הבא, קיימת סכנה שהממשל הדמוקרטי הנוכחי יתקדם להכרה חד-צדדית במדינה הפלסטינית [?] מהלך שינעץ סכין בביטחון ובדיפלומטיה הישראלית, ויתגמל באופן לא ראוי את התנועה הלאומית הפלסטינית.

בצד הרפובליקני, הנשיא טראמפ והסגן החדש שלו, הסנאטור ג'יי. די. ואנס, הם פרו-ישראלים באופן אינסטינקטיבי מסיבות אסטרטגיות ודתיות, והם יגנו על ישראל מפני תקיפות באו"ם, בבית הדין הפלילי הבינ"ל ובמוסדות אחרים שעוינים גם את וושינגטון. אם זה היה תלוי בהם, הם היו מספקים לישראל כרגע כל מערכת נשק שהיא מבקשת, בלי להיות מוטרדים יותר מדי מהסיוע ההומניטרי לפלסטינים הנאמנים לחמאס.

אבל במחנה הרפובליקני יש התחזקות במגמות של בדלנות (ובסופו של דבר אנטי-ישראליות). לכל הפחות, טראמפ וואנס אינם רוצים להיות אלו שנלחמים במלחמות המזרח התיכון במשמרת שלהם. הם אומרים בשקט לישראל: "הכי באויבים שלך עכשיו, לפני שניכנס לשלטון בשנה הבאה (ואנו נפעל כדי נעזור לך להתמודד עם הבעיות השונות לאחר מכך)".

לנשיא טראמפ יהיו סדרי עדיפויות אחרים (הגירה, כלכלה, סין), והוא לא ימהר להתעמת עם איראן ושלוחותיה. תיעדוף הנושאים שלו בוודאי לא יתחיל באיראן או בפלסטינים.

ואם או כאשר יתחיל טראמפ להתמודד עם איראן או עם הפלסטינים, לתחושת האינסטינקט שלו יהיה לחפש הסכם גדול איתם [?] בדומה למה שעשו הנשיאים אובמה וביידן, למרות ההתנגדות של ישראל. בסופו של דבר, טראמפ רואה את עצמו כאיש העסקים הגדול, יוצר העסקאות הגדול, שבכוח אישיותו והדיפלומטיה הלא-מעודנת שלו יכול לכופף אנשים ומדינות לרצונו.

בטווח הקצר זה יכול לעבוד לטובת ישראל, מכיוון שכלי הלחץ שטראמפ עשוי להפעיל שוב, קרי

סנקציות חריפות יחד עם התנקשויות ממוקדות נגד מנהיגי טרור איראניים, והתעלמות מהתקפי זעם פלסטיניים ² מזיזים את המחוג לכיוון הנכון.

אבל בטווח הארוך יותר אני חושש שטרמפ ינסה להשיג ניצחון "ענק" עם הישגים נוצצים של עסקאות "שלום" גדולות, שאינן מסלקות באמת את האיומים על ישראל (והמערב), ועל חשבון ישראל (והמערב).

לכן, לא משנה איזה צד של המתרס הפוליטי האמריקאי בעייתי יותר בעיניך, המציאות הפשוטה היא שתהפוכות פוליטיות הופכות אפילו את ההערכות הטובות ביותר לטווח ארוך ללא ודאיות, ואת הבריתות ארוכות הטווח החזקות ביותר לבלתי צפויות.

כתוצאה מכך, ישראל חייבת לייצר חוסן על פני פלטפורמות רבות ² בהגנה, בדיפלומטיה, באנרגיה, בטכנולוגיה ובחברה. חוסן, כדי שישראל תוכל לפעול באופן עצמאי בתחום הביטחון הלאומי; חוסן המשתקף בבריתות רב-צדדיות במזרח התיכון, שאינן תלויות אך ורק בווינגטון; וחוסן כדי שלאזרחים ישראלים יהיה אמון בעתידם למרות איומים ואתגרים רבים שבוודאי יתקיימו גם בעתיד.

יש לפתח את החוסן הישראלי בארבעה תחומים: מערכות נשק (פיתוח וייצור, כולל תחמושת); משאבים קריטיים (שרשרת האספקה של מינרלים וחומרים נדירים אחרים כמו פלדה); טכנולוגיות בתחום הביטחון הלאומי (כולל AI, ביטחון פנים וסייבר, מחשוב קוונטי וטכנולוגיות חלל); ואולי המורכב מכולם ² לכידות חברתית (שמשמעותה בעיקר שילוב טוב יותר של אזרחים ערבים, דרוזים, בדואים ויהודים חרדים בתחומי הכלכלה והביטחון הישראליים).

בתחום החימוש למשל, ישראל צריכה לגלות עצמאות רבה יותר. לפי ההערכות, עליה להגדיל פי שמונה את יכולת הייצור הנוכחית של התעשיות הביטחוניות הישראליות. ישראל צריכה לייצר בכל שנה 10,000 מל"טים למעקב ותקיפה, 200 תומ"טים מסוג רועם, 100 נגמ"שי נמ"ר ו-50 טנקי מרכבה.

ישראל צריכה גם לייצר בעצמה פגזי ארטילריה בקוטר 155 מ"מ וטילים מונחים מדויקים עבור חיל האוויר, ובמספרים עצומים. (הדבר נכון במיוחד מכיוון שישראל עומדת בפני הגבלות הולכות וגדלות על השימוש בנשק שסופק על ידי ארה"ב, ומכיוון שקיים מחסור עולמי בתחמושת כזו.)

חוסן ישראלי פירושו גם הגברת וחיזוק שירותים חיוניים כגון בתי חולים, רשתות חשמל, רשתות מים וביוב, וייצור ואגירת מזון. (לרשת החשמל של ישראל אין כמעט קיבולת עודפת. היא זקוקה לשכבות רבות של יתרות במקרה של התקפת אויב). ישראל חייבת להחזיק אספקה עצומה של תרופות, מוצרי מזון ורכיבי ליבה תעשייתיים כדי להחזיק מעמד בהפסקה של שנה אחת בייבוא מהאוויר ומהים.

צה"ל צריך לגדול בשלוש חטיבות לכל הפחות. מדובר על 50,000 חיילים נוספים, ועל כמות

עצומה של ציוד צבאי. יש צורך בהגדלה ניכרת של אימוני כוחות החזית, בעיקר של הכוחות המזוינים. חיל הים הישראלי זקוק ליותר מ-5 מיליארד דולר עבור ספינות חדשות, צוללות, מערכות נשק ואנשי צוות במהלך העשור הבא.

מכון משגב לביטחון לאומי ולאסטרטגיה ציונית, שאליו אני משויך, החל בשני פרויקטים ענקיים שיסייעו לישראל לנווט את דרכה קדימה בנושא זה. הפרויקט הראשון נקרא "ישראל 2.0", בהובלת הפרופסורים גבי סיבוני וקובי מיכאל, נועד להציב חזון למדינת ישראל בעשורים הקרובים, לאחר הקריסה של אוקטובר האחרון.

הפרויקט נמצא בעיצומו. הוא בוחן מחדש את היסודות הרעיוניים של הדיפלומטיה הישראלית, תורת הביטחון, ביטחון הפנים, יחסים אזוריים-צבאיים, מדיניות חקלאית והתיישבותית, מבנים חוקתיים ומשפטיים, יחסי רוב-מיעוט, מדיניות ומוסדות הגירה ועוד. הפרויקט יציע "איפוס" לישראל בתחומים אלו ועוד.

פרויקט שני, הכולל הוגים מובילים ויועצים מקצועיים ממגזרים שונים, יתחיל לפעול בקרוב ויתמקד בבניית "חוסן" על פני פלטפורמות רבות לטווח הארוך; תוכניות קונקרטיות לסיבולת אסטרטגית בתחומי ההגנה, הדיפלומטיה, האנרגיה, הטכנולוגיה והחברה, כמתואר לעיל.

המאמר פורסם באתר ערוץ 7, בתאריך 29.07.2024.

החלטת הנשיא ביידן למנוע חימושים מישראל ? מאזן רווח והפסד

written by פרופ' זכי שלום | 16.01.2025
הצהרת הבית הלבן נגד ישראל גררה גינויים מבית ומחוץ, שאילצו אותו לבצע פניית פרסה. ישראל יצאה מהתקרית מחוזקת מול האמריקנים.

המלצות לאור החלטת ארה"ב לעצור אספקת משלוחי נשק לישראל

16.01.2025 | ד"ר רפאל בן לוי | written by
בטוח הקצר ☒ חובה להמשיך בפעולה ברפיח מייד ולהדגיש כיצד החלטת הממשל פוגעת
באינטרסים של שתי המדינות. בטוח הארוך יש לפעול כדי לצמצם את התלות הישראלית
בחימוש אמריקאי.

חזרת התושבים לעוטף עזה

16.01.2025 | פרופ' גבי סיבוני | written by
ניתוק הקהילות מהיישובים היה הכרחי בתחילת המלחמה, אולם עתה יש לפעול בכל העוצמה
לשיבת התושבים ולהפרכת היישובים מחדש. זו גם שעתה הגדולה של המנהיגות המקומית ☒ זו
שעת החלוץ שלפני המחנה.